

Fra: Inge Tore Bøckman Hovland <inge.hovland@uconsulting.no>
Sendt: fredag 20. desember 2024 08:12
Til: post@dirmin.no
Kopi: Postmottak; firmapost@rogfk.no; sfropost@statsforvalteren.no
Emne: Svar på høring om prøveuttak i Eigersund kommune (dirmin sak nr. 24/5463)
Vedlegg: Prøveuttak 2024-12-20.pdf

You don't often get email from inge.hovland@uconsulting.no. [Learn why this is important](#)

Til

Direktoratet for mineralforvaltning.

Vi viser til deres høringsbrev av 05.12.2024, der dere ber om innspill til Norge Mineraler AS sin søknad om prøveuttak av 23.10.2024. I søknaden fremgår det at det er planer om å ta ut totalt 210 m³ stein på landbrukseiendommene gnr. 69, bnr. 1 og gnr. 70, bnr. 2, fordelt på 7 uttak."

Helleland og Omegn Grunneierlag har gått grundig inn i saken og snakket med grunneiere som er både direkte og indirekte berørt av planlagte inngrep.

Basert på dette har vi en rekke innvendinger til disse planene, noe som er beskrevet i e-postens vedlegg.

Mvh

For Helleland og Omegn Grunneierlag
Inge T. Bøckman Hovland
Nestleder og kommunikasjonsansvarlig
Helleland og Omegn Grunneierlag

Til: Direktoratet for mineralforvaltning

Fra: Helleland og Omegn Grunneierlag

Dato: 20.12-2024

Emne: Innvendinger mot prøveuttak i det planlagte bruddområdet nær Storeknuten på Helleland

Vi viser til informasjon om at Norge Mineraler har søkt om å få gjennomføre prøveuttak i det planlagte bruddområdet nær Storeknuten på Helleland. Arbeidet er varslet å pågå i to-tre måneder dersom det gis klarsignal.

Etter at grunneierne har opplevd fem år med usikkerhet, inngripen på privat eiendom, telefoner og oppmøte fra gruveselskapet med alt fra lovnader til trusler om ekspropriasjon, mottas meldingen om ytterligere inngrep med vantro. Grunneierne har liv å leve og gårdsbruk å drive, belastningen føles nå uendelig, det stopper liksom aldri.

Situasjonen har nå kommet så langt at Helleland og Omegn Grunneierlag, sammen med Helleland Vel og Bygdeutvikling, har sendt en bekymringsmelding til lokale helsemyndigheter. Frykt, angst og sorg er blant de daglige reaksjonene, der mange føler at de kjemper med ryggen mot veggen for å sikre fremtiden for seg selv og sine familier. For enkelte går arven ut på å videreføre slit og forvalteransvar slik det er gjort i generasjoner, for noen helt tilbake til det 16. og 18. generasjonsledd. Vi er oppriktig bekymret for at stadig nye inngrep og trusselen om en planprosess vil sende hundrevis av innbyggere ut i ytterligere 5 – 10 år med frykt og usikkerhet. Det meldes nå at også barna reagerer. Vi frykter at helsebelastningene for lokalsamfunnet vil bli uakseptable og uforsvarlige.

Norge Mineraler har i inneværende år hatt en rekke aktiviteter, enkelte som har ledet til ulovligheter og uakseptable hendelser. Heldigvis ble Norge Mineralers ønske om tvangstilgang nektet av både Eigersund kommune og Statsforvalteren. Til tross for dette ble det på nytt satt i gang aktivitet knyttet til konsekvensutredning, en aktivitet som igjen ble avdekket og stoppet. Hendelsene har vært mange og vonde, hendelser enkelte opplever overgrep eller terror.

Forholdet mellom grunneiere og Norge Mineraler kan ikke annet enn å beskrives som svært dårlig. Noen har gitt opp, mens andre velger nå å kjempe. Støtten til de berørte er enorm, og empatien fra tusener varmer. Grunneierlaget har som mål å støtte grunneierne i deres kamp for retten til akseptable liv, en rolle vi tar på ytterste alvor og utøver etter beste evne.

Til tross for dette fortsetter presset nå i form av prøveuttak, et varslet uttak med anleggsmaskiner, sprengningsarbeid, vaktposter og inngjerding. 483 tonn skal tas ut over en periode på to-tre måneder.

Igjen er grunneiers mineral fosfat i fokus. Både nasjonalt og internasjonalt markedsfører Norge Mineraler området som en fosfatforekomst og viser til bergarten fosfatstein med tilleggsmaterialer, de er altså helt åpne om at det er fosfat som er mineralet og ikke statens mineraler (ilmenitt og magnetitt). Her skal altså Norge Mineraler ta ut grunneiers mineral uten å ha inngått grunneieravtaler eller avtale om tilkomst. Mange grunneiere føler at selskapet ikke bryr seg, verken om dem, myndigheter eller Norsk lov.

Vi registrerer at administrasjonen i Eigersund kommune, sammen med Direktoratet for mineralforvaltning, Statsforvalteren i Rogaland, Rogaland fylkeskommune, NVE, Miljødirektoratet og Kystverket, er på "ballen" med gode og viktige spørsmål til innlevert planinitiativ. Dette er betryggende. Ikke fullt så betryggende er det når vi gjennomgår Norge Mineralers tilsvarende, som vi oppfatter som umotiverte, likegyldige og lite oppklarende. Det er heller ikke betryggende at konsekvensene med potensiell nedleggelse av opptil 38 aktive gårder med 7500 husdyr og en hel landbruksnæring ikke ser ut til å være et ønsket tema, konsekvenser som er så inngripende at de alene bør være tilstrekkelig til å stoppe prosjektet umiddelbart. Heller ikke Helleland som bygd viet nevneverdig oppmerksomhet, mens derimot etterbruk etter 30-100 års drift løftes frem på en måte vi opplever mer som en avledningsmanøver snarere enn et oppriktig forsøk på å fremstå mindre miljøfiendtlig.

Ifølge Norge Mineralers planer skal prosjektet startes i 2027, altså om to år skal maskiner på plass og anlegg iverksettes, etter hvert folk flyttes, gårder rives og dyr slaktes eller flyttes. Nye bosteder, alternative eiendommer eller erstatninger for hundrevis av gårdsbruk/fritidseiendommer står således ubeskrevet og uavklart. Dette oppfattes av mange som et direkte hån mot Norske verdier og indikerer et menneskesyn som ikke hører hjemme i et sivilisert land som Norge.

Helleland og Omegn Grunneierlag har derfor følgende innvendinger til varslene om prøveuttak:

- Det er ikke inngått grunneieravtaler eller avtale om tilkomst til nødvendige eiendommer.
- Norge Mineraler har ikke bevist drivverdighet på statens mineraler. Tvert er de åpne sitt fokus på fosfat og jobber aktivt internasjonalt med avtaler rundt dette mineralet. De har i årevis omtalt forekomsten som verdens største fosfatforekomst, betegner bergarten som fosfatstein og selv uttalt at de aldri har påstått noe annet enn at alle tre mineralene må til for lønnsom drift.
- Det er ikke avklart nabovarsel for så betydelige inngrep som dette.
- Området er avsatt til LNF-formål med hensynssone H510, hensynssone med særlig hensyn til landbruk.

- Uttaket er uten tvil søknadspliktig som et vesentlig terrenginngrep i henhold til plan- og bygningsloven § 20-1.
- Det foreligger heller ingen detaljerte tegninger eller skisser som viser hvordan terrenget vil bli påvirket av et eventuelt uttak. Dette må synliggjøres for hvert enkelt uttak gjennom detaljerte plantegninger med tilhørende snitt-tegninger. Slik enkel tilnærming til fakta og omfang er gjennomgående enten det gjelder planinitiativ eller prøveuttak.
- Norge Mineraler oppleves ikke troverdig som kontrollør for miljø- og sikkerhetstiltak. De er selv tatt for ulovligheter, også definert som alvorlige. Et eksempel på dette er i sak nr. 2024/4844 fra statsforvalteren i Rogaland.
- Det er også underlig at gruveselskapet i søknaden ikke oppgir området som sentralt for kritisk truede arter, selv om dette ligger lett tilgjengelig i artsdatabasen.
- Tildeling av tillatelse til prøveuttak erstatter ikke krav om andre tillatelser, godkjenning, arealavklaring eller konsesjon etter annen lovgivning. Vi forventer at dette prinsipp følges etterrettelig fra alle offentlige instanser.
- Viktigst av alt forutsetter vi at ingen grunneiere påtvinges ytterligere belastning, da grensen for det tålelige for lengst er overskredet. Her har det offentlige et spesielt ansvar og vi vil sammen med Bondelaget, Helleland Vel og Bygdeutvikling og alle våre øvrige ressurser følge saken nøye.

På bakgrunn av beskrivelsen og de listede punktene vil det oppleves som totalt overgripende om søknaden om prøveuttak innvilges, og vi ber derfor at det gis avslag på aktuell søknad.

Kopi av denne høringsuttalelsen sendes til Eigersund kommune, Rogaland fylkeskommune og statsforvalteren i Rogaland.